

SAKSBEHANDLER
Øystein Hagland

VÅR REF.
13/03137-14

ARK. B - Bygninger

456 (Sør-Varanger) Sør-Varanger - Fi

DERES REF.

INNVALGSTELEFON

+47 98202841

DERES DATO

VÅR DATO

14.04.2015

TELEFAKS

+47 22 94 04 04

postmottak@ra.no

www.riksantikvaren.no

Statens kartverk - Tinglysingen

3507 HØNEFOSS

INNKOMMET

JOURNALNR: 8 918 329

20 APR 2015
STATENS KARTVERK

"1944- tunellen" gnr. 23, bnr. 226 og 380 og "Rørbua" gnr.23, bnr. 200 og deler av gnr. 23, bnr 226 og 380 i Bjørnevatn, Sør-Varanger kommune - Tinglysning av vedtak om fredning

I medhold av lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 §§ 15 og 19 jf. § 22 fattet Riksantikvaren den 25.10.2014 vedtak om fredning av "1944-tunellen" gnr. 23, bnr. 226 og 380 og "Rørbua" gnr.23, bnr. 200 og deler av gnr. 23, bnr. 226 og 380 i Bjørnevatn, Sør-Varanger kommune.

Riksantikvaren ber om at fredningsvedtaket tinglyses på eiendommen jf. kulturminneloven § 22.5. Vedlagt følger to eksemplar av tinglysningsdokumentene.

Vi ber om at et eksemplar returneres til Riksantikvaren i stemplet stand og at faktura for tinglysningsgebyret merkes: "Rørbua".

Vennlig hilsen

Mari Søbstad Amundsen(e.f.)
seksjonssjef

Øystein Hagland
hospitant

Vedlegg:

Kopi til: Finnmark fylkeskommune - Areal- og kulturvern avdelinga, Fylkeshuset Henry Karlsens plass 1, 9815 Vadsø/ AS Sydvaranger Industriområde, Postboks 405, 9915 KIRKENES/ Klima- og miljødepartementet - Kulturminneavdelingen, P.B. 8013 Dep, 0030 OSLO/ Syd-Varanger Gruve AS

“1944-TUNELLEN” GNR. 23, BNR. 226 OG 380 OG “RØRBUA” GNR. 23, BNR. 200 OG DELER AV GNR. 23, BNR. 226 OG 380 I BJØRNEVATN, SØR-VARANGER KOMMUNE - VEDTAK OM FREDNING MED HJEMMEL I LOV OM KULTURMINNER § 15 OG § 19 JF. § 22

Med hjemmel i lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml) §§ 15 og 19 jf. § 22, fattet Riksantikvaren den 25. 10. 2014 vedtak om fredning av "1944-tunellen", gnr. 23 bnr. 380 og 226, og "Rørhua", gnr. 23 bnr 200. Fredningen etter § 19 omfatter deler av gnr. 23 bnr. 200, 226 og 380 i Bjørnevåtn, Sør-Varanger kommune. AskeladdenID: 174959-(1 og 2)

Omfanget av fredningen

Fredningen etter § 15 omfatter følgende bygninger og objekter:

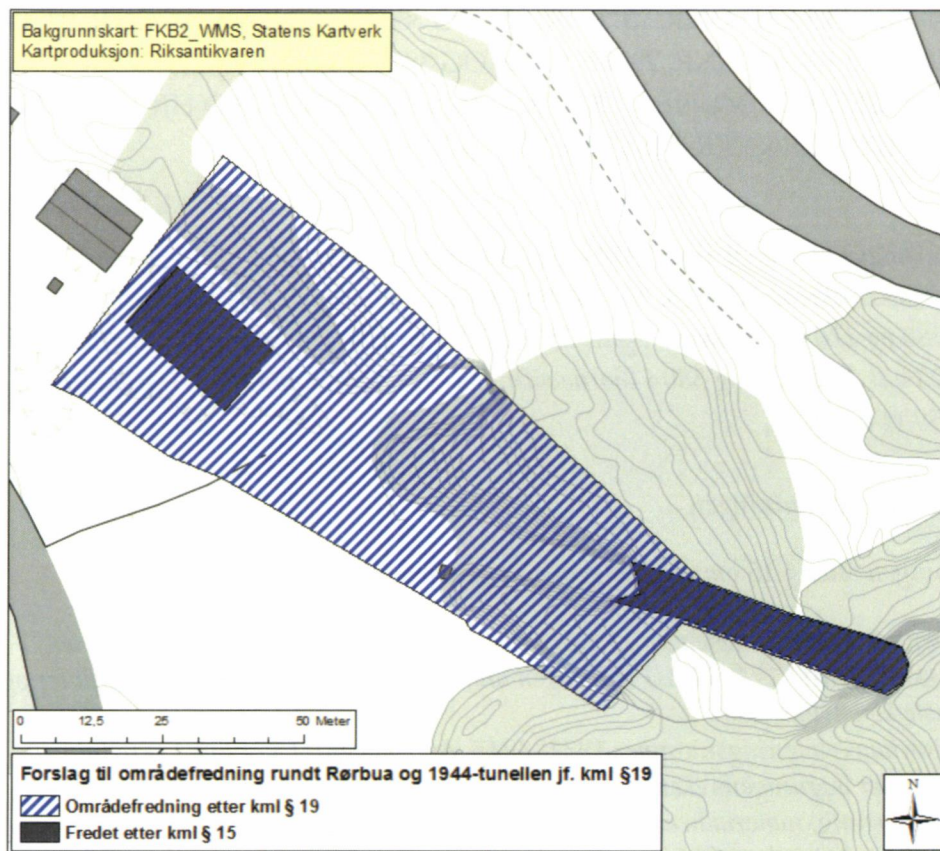
- Den gjenværende delen av «1944-tunellen» i sin helhet, fastslått til 50 meter, AskeladdenID 174959-2. Fredningen omfatter tunellens utforming, overflater og faste konstruksjoner.
- «Rørhua», bygningsnummer 193128947, AskeladdenID 174959-1. Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som planløsning, materialbruk og overflatebehandling samt detaljer som vinduer, dører, gerikter, listverk og fast inventar.

Eksempel på fast inventar som omfattes av fredningen:

- Rom 101
 - Oppbevaringshyller mot vest
 - Gamle sikringsbokser mot øst
 - Knagger over oppbevaringshyller
- Rom 105
 - Rør i kjelleren
- Rom 107
 - Verktøybenker mot nord og øst
 - Trykkmåler mot øst
- Rom 108
 - Skap mot sør
 - Benker og knaggrekke mot sør
- Rom 109
 - Sluk i gulv

Fredningen etter kulturminneloven § 19 omfatter:

- Et begrenset område rundt bygningen og tunellen i henhold til avgrensningen på kartet nedenfor.

Formålet med fredningen

Formålet med fredningen er å bevare «1944-tunellen» og «Rørbua» som et svært viktig anlegg fra frigjøringen av Øst-Finnmark under 2. verdenskrig. Fredningen skal særlig bidra til å sikre opplevelsesverdien knyttet til «1944-tunellen» og den dramatiske historien til de om lag 3500 menneskene som levde i tunellen under tvangsevakueringen av Finnmark og Nord-Troms.

Fredningen av bygningens eksteriør skal sikre bygningens arkitektur. Både hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen, så som fasadeløsning, opprinnelige/eldre vinduer og dører, materialbruk og overflater, skal opprettholdes.

Fredningen av anlegget er også knyttet til industrihistorien til AS Sydoaranger.

Formålet med områdefredningen er å bevare anleggets visuelle og funksjonelle sammenheng og virkning i landskapet. Områdefredningen skal samtidig bevare hele tunellinnslagets karakteristiske uttrykk og formasjon.

Fredningsbestemmelser

Fredningsbestemmelsene er utformet i samsvar med fredningens formål og gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner fra nyere tid.

Fredningsbestemmelser for «1944-tunellen» fredet etter kml § 15

1. Det er ikke tillatt å skade eller rive «1944-tunellen».
2. Det er ikke tillatt å gjøre inngrep som berører eller endrer tunellens overflater eller karakter på en slik måte at det forringer opplevelsesverdien.
3. Sikringstiltak og istandsetting skal skje med materialer og metoder i tråd med tunellens egenart og kan utføres etter dialog med kulturminnemyndigheten.

Fredningsbestemmelser for «Rørbua» fredet etter kml § 15

4. Det er ikke tillatt å skade, rive eller flytte bygget eller deler av dette.
5. Det er ikke tillatt å bygge om bygningens eksteriør eller interiør.
6. Alt vedlikehold og istandsetting skal skje med tradisjonelle materialer og metoder i tråd med bygningens egenart og på en måte som ikke reduserer de arkitektoniske og kulturhistoriske verdiene.

Fredningsbestemmelser som gjelder både «1944-tunellen» og «Rørbua» fredet etter kml § 15

7. Utskifting av bygningselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid ut over vanlig vedlikehold på tunellens eller bygningens eksteriør, interiør eller konstruksjon, er ikke tillatt. Unntatt fra dette er eventuelle tilbakeføringer, jf. punkt 8.
8. Tilbakeføringer til opprinnelig eller tidligere utforming og/eller konstruksjon kan tillates i særlige tilfeller, og under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på et sikkert, dokumentert grunnlag og etter dispensasjon fra kulturminnemyndigheten.
9. Fredningen åpner for mindre endringer knyttet til fremtidig bruk etter dialog med og søknad om dispensasjon til kulturminnemyndigheten.

Fredningsbestemmelser for område fredet etter kml § 19

10. Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendringer som kan forandre området karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen.
11. Det tillates bruk og vedlikehold av veg og uteområde som er nødvendig for å sikre fortsatt gruvedrift, så fremt dette ikke går utover bestemmelsene i punkt 10.

Følger av fredningen

Lovhenvising

Når det gjelder behandlingen av fredete hus og anlegg og områdene rundt, vises det til kulturminneloven §§ 15a, 16, 17 og 18, 19 og 21, samt ovennevnte fredningsbestemmelser.

Arbeider som krever tillatelse etter plan- og bygningsloven, må i tillegg forelegges kommunale myndigheter. Det gjøres oppmerksom på at tillatelser etter kulturminneloven må foreligge før arbeider i tråd med plan- og bygningsloven kan settes i verk.

Vedlikehold

Det er eier som har ansvar for det løpende vedlikeholdet av fredete bygninger og anlegg. Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete bygninger er å bevare mest mulig av de opprinnelige eller eldre bygningselementene og detaljer som kledning, vinduer, dører, listverk, gerikter og overflatebehandling. Vedlikehold av fredete bygninger og anlegg skal så langt som mulig skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk og materialbruk og for øvrig i samsvar med fredningsbestemmelsene.

Dispensasjon

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse/dispensasjon til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold, jf. kulturminneloven § 15a og § 19 tredje ledd. Søknad om tillatelse skal sendes Finnmark fylkeskommune, som avgjør om tiltaket kan iverksettes, og eventuelt på hvilke vilkår. Oppstår det tvil om hva som anses som vanlig vedlikehold, eller hvordan fredningsbestemmelsene skal forstås, skal Finnmark fylkeskommune likeledes kontaktes.

Fredningen skal ikke være til hinder for:

Fredningen skal ikke være til hinder for videre gruvedrift på området. Det vil si at antikvarisk myndighet skal gi dispensasjon for begrunnede nødvendige sikkerhetstiltak som følger av slik drift, så lenge det ikke er i strid med formålet med fredningen. Se også fredningsbestemmelsene punkt 10 og 11.

Tiltak som i eventuelle nødssituasjoner må gjøres av sikkerhetshensyn, kan gjennomføres uten dispensasjon. I slike situasjoner skal det, så langt det er mulig, tas hensyn til kulturminnenes verneverdi. Eventuelle tiltak skal umiddelbart meddeles forvaltningsmyndighet.

Økonomisk tilskudd

Det er anledning til å søke fylkeskommunen om tilskudd til vedlikehold og istandsettingsarbeider.

Dersom det etter § 15a blir gitt dispensasjon med vilkår som virker fordyrende på arbeidet, skal det gis helt eller delvis vederlag for utgiftsøkningen, jf. § 15a annet ledd.

Fylkeskommunen kan gi opplysninger om frist for innsendelse av og krav til søknad.

For mer informasjon om vedlikehold og forvaltning av fredete bygninger og anlegg, vises til Riksantikvarens informasjonsblader. Se særlig nr. 11.1.1.

"Juridiske forhold - Å eie et fredet hus", www.riksantikvaren.no.

Oslo, 06.03.2015

Jørn Holme

Riksantikvaren
Org. nr. 974 760 819

